

Structural Equation Modeling of the Government's Role in Iranian Sports Tourism Development

Sedigheh Eslami*

Assistant Professor of Sports Management,
Payame Noor University, Tehran, Iran

Jamshid Hemati

Department of physical education and sport
science, Be.C., Islamic Azad University,
Behbahan, Iran.

Ali Sadeghi

Assistant Professor of Sports Management,
Payame Noor University, Tehran, Iran.

Abstract

The aim of the present study was to model the roles of the government in the development of sports tourism. The research is of a mixed type (qualitative-quantitative). In the qualitative part, the Brown and Clark method of theme analysis was used. The statistical population for the qualitative phase of the study consisted of experts in the fields of sports management and tourism. Theoretical sampling was employed, and data collection continued until theoretical saturation was achieved. The statistical population for the quantitative phase comprised researchers and administrative experts in the fields of tourism and sports. According to the Morgan table, the sample size was determined to be 145 participants, who were selected using a random sampling method. The tools used in the qualitative part were semi-structured interviews and research background, and in the quantitative part, the researcher-made questionnaire on the role of the government and the questionnaire on factors affecting the development of sports tourism by Hemmati (2016) were used. The reliability of the questionnaire was also examined and confirmed with the results of Cronbach's alpha coefficient. Inferential analysis of data was performed using structural equation modeling at a significance level of 0.05 using SPSS 19 and LISREL software. The results of the qualitative section were 5 themes, 17 categories, and 63 concepts, while in the quantitative section, using confirmatory factor analysis, the model of government roles including regulation, political, executive management, economic, cultural, and social in the development of sports

* Corresponding Author: aeslami2008@pnu.ac.ir

How to Cite: Eslami, S., Hemati, J. & Sadeghi, A. (2026). Structural Equation Modeling of the Government's Role in Iranian Sports Tourism Development. *New Approaches in Sports Mmanagement*, 14(53), 258-296

tourism had a good fit. Therefore, the government plays an influential role in the development of sport tourism industry.

Extended Abstract

Introduction

Tourism is recognized as one of the largest and most dynamic industries in the world and serves as a strategic instrument for economic diversification, employment generation, regional development, and international competitiveness. In recent decades, sports tourism has emerged as one of the fastest-growing sectors of the global tourism industry due to its capacity to combine sporting activities, cultural exchange, recreation, and economic development (Higham & Hinch, 2018; UN Tourism, 2024). Sports tourism encompasses travel associated with participation in sports events, spectating competitions, visiting sports attractions, and engaging in recreational sports activities. Beyond its economic benefits, sports tourism contributes to destination branding, infrastructure development, social cohesion, and cultural interaction (Weed & Bull, 2024).

The growing significance of sports tourism has encouraged governments worldwide to adopt policies that facilitate investment, improve infrastructure, enhance destination marketing, and strengthen institutional cooperation among stakeholders. Previous studies have demonstrated that the success of sports tourism destinations depends largely on the quality of governance, strategic planning, regulatory frameworks, and governmental support (Hubert & Scarlett, 2021; Fotiadis et al., 2023). Governments play a central role in creating favorable conditions for sustainable tourism development through legislation, financial support, infrastructure provision, public-private partnerships, and coordination among tourism and sports organizations.

For Iran, the development of sports tourism is particularly important because of the country's need to diversify its economy beyond oil revenues and exploit its significant natural, cultural, and sporting resources. Despite possessing substantial potential for attracting domestic and international sports tourists, Iran faces challenges related to governance, infrastructure, investment, and institutional coordination. Consequently, understanding the government's role in promoting sports tourism development has become a critical research issue.

The present study aimed to identify, conceptualize, and model the various governmental roles influencing sports tourism development in Iran. Specifically, the study sought to answer the following questions:

What are the principal governmental roles affecting sports tourism development in Iran?

How can these roles be conceptualized within a structural model?

Does the proposed model demonstrate an acceptable level of fit and explanatory power regarding sports tourism development?

Research Methodology

This study adopted a mixed-methods research design combining qualitative and quantitative approaches. The qualitative phase employed Braun and

Clarke's thematic analysis framework to identify the key dimensions of governmental involvement in sports tourism development. Semi-structured interviews were conducted with experts in sports management and tourism who possessed substantial professional and academic experience in the field.

The qualitative sample consisted of 12 experts selected through theoretical sampling. Data collection continued until theoretical saturation was achieved. Interview transcripts and relevant literature were systematically analyzed through six stages of thematic analysis: familiarization with data, initial coding, theme identification, theme review, theme definition, and report preparation.

The thematic analysis generated 63 concepts organized into 17 categories and 5 major themes representing governmental roles in sports tourism development. Based on these findings, a researcher-developed questionnaire consisting of 63 items was designed.

The quantitative phase involved researchers, tourism specialists, and administrative experts with substantial experience in sports and tourism-related fields. From an estimated population of 200 individuals, a sample of 145 participants was determined using power analysis and Morgan's sampling guidelines. Ultimately, 140 completed questionnaires were returned and included in the analysis.

Two instruments were utilized:

The researcher-developed Government Role Questionnaire.

Hemmati's (2016) Sports Tourism Development Questionnaire.

Content validity was confirmed by a panel of ten academic experts. Reliability assessment using Cronbach's alpha yielded coefficients of 0.986 for the Government Role Questionnaire and 0.915 for the Sports Tourism Development Questionnaire, indicating excellent internal consistency.

Data were analyzed using SPSS 19 and LISREL software. Descriptive statistics, confirmatory factor analysis (CFA), and structural equation modeling (SEM) were employed to evaluate the proposed conceptual model and examine relationships among variables.

Findings and Discussion

The qualitative findings revealed five major dimensions of governmental involvement in sports tourism development:

1. Regulatory Role

The regulatory role encompassed governmental responsibilities related to legislation, policy formulation, legal frameworks, and institutional regulations. Important components included:

Developing comprehensive tourism laws.

Removing legal barriers to public-private cooperation.

Creating supportive investment regulations.

Establishing transparent legal procedures.

Reducing excessive governmental ownership and intervention.

These findings align with the work of Bing et al. (2017), who emphasized the importance of regulatory systems in facilitating integrated sports and tourism development.

2. Political Role

The political dimension included political stability, governance quality, institutional coherence, stakeholder trust, and policy continuity. Key indicators involved:

National commitment to sports tourism development.

Political support for tourism initiatives.

Stability of governmental policies.

Coordination among governmental institutions.

Prevention of political interference in professional management.

These results support previous findings indicating that governance quality significantly influences tourism competitiveness and sustainability (Fotiadis et al., 2023).

3. Economic Role

The economic role consisted of governmental measures related to financial support, investment promotion, market development, and economic stability.

Major elements included:

Providing low-interest loans.

Tax incentives for investors.

Encouraging foreign direct investment.

Reducing investment risks.

Supporting entrepreneurship and innovation.

These findings correspond with studies demonstrating that governmental financial support and investment facilitation contribute significantly to tourism sector growth (Chang et al., 2020; Hammond et al., 2021).

4. Socio-Cultural Role

The socio-cultural role reflected governmental efforts to strengthen societal acceptance, cultural values, public participation, and community engagement in sports tourism activities. Important aspects included:

Promoting positive attitudes toward sports tourism.

Encouraging social participation.

Enhancing tourism culture.

Increasing awareness of tourism benefits.

Supporting social cohesion and stakeholder collaboration.

This dimension is particularly important in Iran, where cultural values significantly influence tourism policy implementation and public acceptance.

5. Executive and Managerial Role

The executive-managerial role emerged as one of the most influential dimensions. It included:

Strategic planning.

Effective decision-making.

Organizational coordination.

Monitoring and evaluation.

Infrastructure development.

Reduction of bureaucratic obstacles.

Participants emphasized that successful sports tourism development requires specialized management structures and long-term strategic planning.

Structural Model Results

Confirmatory factor analysis demonstrated acceptable validity and reliability of the measurement model. All factor loadings exceeded the recommended threshold of 0.40, and all t-values were greater than 1.96, indicating statistical significance.

Structural equation modeling results showed that governmental roles significantly and positively influence sports tourism development.

Path coefficients, t-statistics, and coefficient of determination (dependent variable: sports tourism development)			
Predictor Variable	(β)	T value	R ²
Governments Roles	47.0	12**.	0.22

Source: Results Finding

The overall path coefficient between governmental roles and sports tourism development was: $\beta = 0.47$, $t = 5.12$, $p < 0.01$

The coefficient of determination indicated that governmental roles explained approximately: $R^2 = 0.22$ or 22% of the variance in sports tourism development.

Further analysis demonstrated that the five dimensions collectively explained approximately: $R^2 = 0.89$ of the variance in sports tourism development, highlighting the substantial impact of governmental intervention and governance quality.

Among the identified dimensions, executive-managerial, regulatory, and economic roles exhibited particularly strong effects, suggesting that practical implementation mechanisms are as important as policy formulation.

Conclusion

The study developed and validated a comprehensive structural model of governmental roles in sports tourism development in Iran. Findings indicate that government involvement is multidimensional and extends beyond simple policymaking to include regulatory, political, economic, socio-cultural, and executive-managerial functions. These findings are consistent with previous studies conducted by Javani and Ghasemi (2022), Chang et al. (2020), Hammond et al. (2021), Kanwal et al. (2020), Wise and Harris (2022), and UN Tourism (2024), all of which emphasize the central role of government in creating favorable conditions for sports tourism development.

The results demonstrate that governmental roles significantly influence sports tourism development and constitute a critical determinant of industry growth and sustainability. Effective governance, stable policies, supportive regulations, financial incentives, infrastructure development, and stakeholder coordination collectively contribute to the successful expansion of sports tourism.

For Iran, sports tourism presents an important opportunity to diversify economic activities, reduce dependence on oil revenues, attract investment, generate employment, and strengthen international engagement. However,

achieving these objectives requires integrated governmental action, long-term strategic planning, reduction of bureaucratic barriers, enhancement of public-private partnerships, and consistent implementation of development policies.

The study therefore recommends that policymakers establish specialized sports tourism management units, strengthen regulatory frameworks, encourage private-sector participation, invest in modern infrastructure, improve destination marketing, and foster institutional collaboration among tourism, sports, and governmental organizations.

Overall, the findings confirm that the government serves as a fundamental catalyst in the development of sports tourism and that effective governance is indispensable for realizing the sector's economic, social, and cultural potential in Iran.

Keywords: Government roles, Sport tourism development, Thematic Analysis, Tourism Management, Public Policy

— رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی —

دوره ۱۴، شماره ۵۳، تابستان ۱۴۰۵، ۲۹۶-۲۵۸

ntsmj2.issma.ir

<https://doi.org/10.22034/ntsmj.2026.2063623.1204>

مقاله پژوهشی

دریافت: ۱۴۰۴/۳/۲۲

بازنگری: ۱۴۰۵/۳/۲۳

پذیرش: ۱۴۰۵/۳/۲۷

انتشار: ۱۴۰۵/۵/۱

مدل سازی معادلات ساختاری نقش آفرینی دولت در توسعه گردشگری ورزشی ایران

صدیقه اسلامی*^{id} استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

جمشید همتی^{id} استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان، بهبهان، ایران

علی صادقی^{id} استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر مدل سازی نقش های دولت در توسعه گردشگری ورزشی بود. پژوهش از نوع آمیخته (کیفی- کمی) است. در بخش کیفی از تحلیل تم روش براون-کلارک استفاده شد. جامعه آماری بخش کیفی شامل خبرگان در رشته های مدیریت ورزشی و کارشناسان خبره گردشگری بود. شیوه نمونه گیری، نظری و تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت (۱۲ نفر). جامعه آماری بخش کمی شامل محققین و کارشناسان اداری خبره در حوزه گردشگری و ورزش (۲۰۰ نفر) بودند. در جدول مورگان حجم نمونه ۱۴۵ نفر تعیین و به شکل تصادفی انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در بخش کیفی مصاحبه نیمه ساختاریافته و پیشینه تحقیق و از پرسشنامه محقق ساخته نقش دولت و پرسشنامه عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی در بخش کمی استفاده شد. اعتبار صوری توسط ۱۰ تن از اساتید تأیید شد و در آزمایش اولیه نتایج، ضریب آلفای کرونباخ نیز پایایی پرسشنامه ها را تأیید کرد. تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها با مدل سازی معادلات ساختاری، آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و آلفای کرونباخ در سطح معناداری ۰/۰۵ با استفاده از نرم افزار SPSS19 و لیزرل انجام شد. نتایج بخش کیفی ۵ مضمون، ۱۷ مقوله و ۶۳ مفهوم بود که در بخش کمی با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، مدل نقش های دولت شامل تدوین مقررات، سیاسی، مدیریت اجرایی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در توسعه گردشگری ورزشی بررسی شد. نتایج نشان داد مدل نقش دولت در توسعه گردشگری ورزشی از برازش مناسبی برخوردار است. بنابراین می توان گفت دولت در توسعه صنعت نقشی بسیار کلیدی و تأثیرگذار دارد.

کلیدواژه ها: توسعه، گردشگری ورزشی، نقش دولت، ایران

* نویسنده مسئول: aaslami2008@pnu.ac.ir

مقدمه

گردشگری، یکی از بزرگترین و سودآورترین صنایع در جهان است و در بسیاری از کشورها از آن به مثابه راهبرد توسعه استفاده می‌شود به طوری که بسیاری از کشورها صنعت گردشگری را منبع اصلی درآمد، اشتغال، رشد بخش خصوصی و توسعه ساختار زیربنایی می‌دانند. در قرن ۲۱، صنعت گردشگری به ابزاری اصلی برای ارتقای کیفیت زندگی و به یکی از نیروهای شکل‌دهنده جهان امروز تبدیل شده است (اسلامی و همکاران، ۱۴۰۲). بنابراین بسیاری از برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران توسعه نیز از صنعت گردشگری به مثابه رکن اصلی توسعه پایدار یاد می‌کنند که با برنامه‌ریزی اصولی و مناسب و شناسایی فرصت‌ها و محدودیت‌ها، نقش مؤثری در توسعه مناطق و در نتیجه توسعه ملی و تنوع‌بخشی به اقتصاد ملی دارد (مشکینی و حیدری، ۱۳۹۰).

در دهه‌های اخیر، صنعت گردشگری به یکی از مهم‌ترین محرک‌های رشد اقتصادی، توسعه منطقه‌ای و ارتقای مزیت رقابتی کشورها تبدیل شده است. از این رو، دولت‌ها و نهادهای سیاست‌گذار توجه ویژه‌ای به توسعه و حمایت از این صنعت کرده‌اند. گردشگری به دلیل ماهیت چندبعدی و پیوند گسترده با بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ظرفیت بالایی برای بهره‌برداری از منابع و قابلیت‌های بالقوه کشورها فراهم می‌آورد و می‌تواند از طریق ایجاد اشتغال، جذب سرمایه‌گذاری، افزایش درآمدهای ارزی و توسعه پایدار، نقش مؤثری در پیشرفت جوامع ایفا کند (UN Tourism, 2024). در این میان، تنوع انگیزه‌ها و اهداف سفر موجب شکل‌گیری انواع مختلف گردشگری شده است که گردشگری ورزشی به عنوان یکی از پویاترین و سریع‌ترین بخش‌های در حال رشد این صنعت، جایگاه ویژه‌ای یافته است (Higham & Hinch, 2018).

گسترش تعاملات میان حوزه‌های ورزش و گردشگری، زمینه‌ساز شکل‌گیری صنعت گردشگری ورزشی شده است؛ صنعتی که امروزه به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصاد خدماتی و تجربه‌محور در جهان شناخته می‌شود. گردشگری ورزشی طیف وسیعی از فعالیت‌ها از جمله شرکت در رویدادهای ورزشی، تماشای مسابقات، بازدید از اماکن و جاذبه‌های ورزشی و مشارکت در فعالیت‌های تفریحی ورزشی را دربر می‌گیرد. این صنعت علاوه بر ایجاد منافع اقتصادی مستقیم، از طریق توسعه زیرساخت‌ها، بهبود تصویر مقصد، تقویت تعاملات فرهنگی و اجتماعی و افزایش مشارکت عمومی، نقش مهمی در توسعه

پایدار مقاصد گردشگری ایفا می کند (Weed & Bull, 2024). به همین دلیل، بسیاری از کشورها و دولت‌ها گردشگری ورزشی را به عنوان ابزاری راهبردی برای تنوع بخشی به اقتصاد، افزایش جذابیت مقصد و ارتقای جایگاه رقابتی خود در بازار جهانی گردشگری مورد توجه قرار داده اند (UN Tourism, 2024).

پژوهش‌های اخیر نشان می دهند که موفقیت مقاصد گردشگری و گردشگری ورزشی تا حد زیادی به کیفیت حکمرانی، سیاست گذاری عمومی و میزان حمایت دولت از توسعه زیرساخت‌ها، بازاریابی مقصد و هماهنگی میان ذی نفعان وابسته است. دولت‌ها از طریق تدوین قوانین و مقررات، سرمایه گذاری در زیرساخت‌ها، تسهیل مشارکت بخش خصوصی و برنامه ریزی راهبردی، نقش کلیدی در توسعه پایدار گردشگری ایفا می کنند (Hubert & Scarlett, 2021). همچنین، مطالعات نشان داده اند که مداخلات هدفمند دولت و الگوهای حکمرانی مشارکتی می توانند به افزایش رقابت پذیری مقاصد گردشگری و بهبود پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناشی از گردشگری ورزشی منجر شود (Fotiadis, et al., 2023). از سوی دیگر، پژوهش هاموند^۱ و همکاران (۲۰۲۱) تأکید می کند که توسعه موفق گردشگری ورزشی نیازمند حمایت نهادی، سیاست گذاری منسجم و همکاری مستمر میان سازمان‌های دولتی، بخش خصوصی و نهادهای ورزشی است.

از این رو نقش و مسئولیت دولت، ایجاد هماهنگی بین فعالیتهای سازمان‌های اقتصادی، اجتماعی و رفاهی کشور است. به دلیل اینکه در امور گردشگری، چه در مبدأ و چه در مقصد مسافرت، مؤسسات و سازمان‌های بسیاری دخالت دارند و هر کدام ارائه دهنده بخشی از خدمات گردشگری هستند که منافع خود را در توسعه گردشگری می دانند، لذا برای گسترش همکاری بین آنها در راستای ارائه خدمات بهتر به گردشگر در سطوح محلی، منطقه‌ای یا ملی لازم است سازمان‌های گردشگری تشکیل و سازوکار لازم در زمینه تعامل مناسب بین بخش‌های مختلف در نظر گرفته شود.

با توجه به وابستگی قابل توجه اقتصاد ایران به درآمدهای نفتی و ضرورت تنوع بخشی به ساختار اقتصادی، توسعه بخش‌های درآمدزا و اشتغال آفرین غیرنفتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (World Bank, 2024; International Monetary Fund, 2024). این ضرورت در شرایطی که اقتصاد کشور با محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های بین‌المللی و

1. Hammond

نوسانات اقتصادی مواجه است، بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. در این میان، صنعت گردشگری به عنوان یکی از مهم ترین بخش های اقتصاد جهانی، نقش مؤثری در رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال، توسعه زیرساخت ها، افزایش درآمدهای ارزی و توسعه متوازن مناطق ایفا می کند (UN Tourism, 2024; World Travel & Tourism Council, 2024).

در میان انواع مختلف گردشگری، گردشگری ورزشی به دلیل پیوند همزمان با فعالیت های ورزشی، تفریحی، فرهنگی و اقتصادی، یکی از سریع ترین بخش های در حال رشد صنعت گردشگری محسوب می شود و می تواند زمینه ساز توسعه اقتصادی، افزایش سرمایه گذاری، تقویت هویت مقصد و ارتقای تعاملات اجتماعی باشد (UN Tourism, 2023; World Travel & Tourism Council, 2024). همچنین، مطالعات اخیر نشان می دهد که موفقیت در توسعه گردشگری ورزشی مستلزم نقش آفرینی فعال دولت در زمینه سیاست گذاری، توسعه زیرساخت ها، تسهیل سرمایه گذاری و ایجاد هماهنگی میان ذی نفعان مختلف است (OECD¹, 2024; UN Tourism, 2024).

از این رو، با توجه به شرایط اقتصادی ایران، ظرفیت های متنوع کشور در حوزه ورزش و گردشگری و ضرورت بهره گیری از فرصت های نوین توسعه اقتصادی، بررسی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی و نقش دولت در این زمینه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بنابراین، با توجه به شرایط اقتصادی ایران، ظرفیت های موجود در حوزه گردشگری ورزشی و اهمیت نقش دولت در توسعه این صنعت، بررسی ابعاد مختلف توسعه گردشگری ورزشی و عوامل مؤثر بر آن، از مهم ترین انگیزه های انجام پژوهش حاضر به شمار می رود. بنابراین محقق بر آن شد که بداند نقش های مختلف دولت در توسعه گردشگری ورزشی کدامند؟ در نهایت اینکه آیا مدل حاصل از تأثیر نقش های دولت در توسعه گردشگری ورزشی از برازش مطلوبی برخوردار است؟

مبانی نظری

۱. مفهوم و اهمیت گردشگری ورزشی

گردشگری ورزشی به سفر افراد به مقصدی خارج از محیط معمول زندگی با هدف اصلی شرکت در فعالیت های ورزشی یا تماشای رویدادهای ورزشی اطلاق می شود (Ito & Higham, 2020). این شاخه از گردشگری در سال های اخیر به یکی از سریع ترین بخش های در حال رشد صنعت گردشگری تبدیل شده است زیرا علاقه مندان به ورزش

1. Organization for Economic Co-operation and Development

به دنبال تجربه‌های جدید، حضور در رویدادهای معتبر و آشنایی با فرهنگ‌ها و مقاصد متفاوت هستند. حضور در مسابقات ورزشی، بازدید از اماکن ورزشی مشهور و مشارکت در فعالیت‌های تفریحی و ماجراجویانه، تجربه‌ای فراتر از سفرهای معمولی برای گردشگران ایجاد می‌کند (UN Tourism, 2024).

گردشگری ورزشی علاوه بر ایجاد تجربه‌های منحصر به فرد برای گردشگران، آثار اقتصادی قابل توجهی نیز برای مقاصد میزبان به همراه دارد. هزینه کرد گردشگران در بخش‌های اقامت، حمل و نقل، خدمات غذایی، خرید و سرگرمی موجب افزایش درآمدهای محلی، ایجاد فرصت‌های شغلی و رونق کسب و کارهای مرتبط می‌شود (Mataruna, et al., 2022). همچنین این نوع گردشگری می‌تواند به تقویت تصویر مقصد، توسعه زیرساخت‌ها و افزایش رقابت‌پذیری مناطق در بازار جهانی گردشگری کمک کند (UN Tourism, 2024).

۲. نقش رویدادهای ورزشی در توسعه گردشگری

رویدادهای ورزشی از مهم‌ترین ابزارهای جذب گردشگر و توسعه مقاصد گردشگری به شمار می‌روند. میزبانی مسابقات و رویدادهای ورزشی در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی می‌تواند موجب افزایش تعداد بازدیدکنندگان، ارتقای شهرت مقصد و توسعه سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های ورزشی و گردشگری شود (Bazzanella, et al., 2023). بسیاری از کشورها از رویدادهای ورزشی به عنوان بخشی از راهبردهای توسعه اقتصادی و بازاریابی مقصد استفاده می‌کنند زیرا این رویدادها علاوه بر منافع اقتصادی، فرصت‌هایی برای تعاملات فرهنگی، افزایش همبستگی اجتماعی و تقویت روابط بین‌المللی فراهم می‌آورند (Kanwal, et al., 2020).

امروزه توسعه گردشگری ورزشی مستلزم همکاری گسترده میان سازمان‌های دولتی، بخش خصوصی، فدراسیون‌های ورزشی، جوامع محلی و سایر ذی‌نفعان است. در این راستا، ایجاد مشارکت‌های عمومی-خصوصی، توسعه زیرساخت‌های مناسب، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و برنامه‌ریزی پایدار از جمله عوامل کلیدی موفقیت در توسعه گردشگری ورزشی محسوب می‌شوند (Wise & Hariss, 2022).

۳. نقش دولت در توسعه گردشگری ورزشی

با توجه به ماهیت بین‌بخشی و فراسازمانی گردشگری ورزشی، دولت‌ها نقش محوری در هدایت و توسعه این صنعت برعهده دارند. سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی راهبردی، حمایت از سرمایه‌گذاری و نظارت بر فعالیتهای مرتبط از مهم‌ترین وظایف دولت در این حوزه است (Fauzi, et al., 2024). سیاست‌های دولتی باید به گونه‌ای طراحی شوند که ضمن فراهم کردن بستر مناسب برای مشارکت بخش خصوصی، زمینه توسعه پایدار گردشگری ورزشی و افزایش رقابت‌پذیری مقاصد را نیز فراهم آورند.

علاوه بر سیاست‌گذاری و حمایت، نقش نظارتی دولت در تضمین کیفیت خدمات و حفظ منافع عمومی، اهمیت ویژه‌ای دارد. نظارت بر استانداردهای ایمنی اماکن ورزشی و اقامتی، رعایت اصول بهداشتی، حفاظت از منابع طبیعی و فرهنگی، مدیریت پیامدهای زیست‌محیطی رویدادهای ورزشی و تنظیم مقررات مرتبط با فعالیتهای گردشگری از جمله وظایف اساسی دولت‌ها در این زمینه است (OECD, 2024; UN Tourism, 2024). چنین اقداماتی می‌تواند ضمن ارتقای کیفیت تجربه گردشگران، زمینه توسعه پایدار و بلندمدت گردشگری ورزشی را فراهم کند.

پیشینه پژوهش

- مزده‌بخش (۱۳۹۶) در بررسی سیاست‌های دولت در بهسازی منابع گردشگری استان‌های کشور نشان داد که توسعه زیرساخت‌هایی مانند حمل‌ونقل، ارتباطات، خدمات بهداشتی و اماکن گردشگری نقش مهمی در توسعه گردشگری دارد. همچنین ضعف زیرساخت‌ها و کمبود امکانات از مهم‌ترین موانع توسعه گردشگری در ایران محسوب می‌شود.
- نساجی کامرانی (۱۳۹۶) با ارائه مدلی برای ارتقای برند گردشگری ایران، نقش عوامل حکمرانی دولت را در کنار عوامل صنعت گردشگری، ویژگی‌های مقصد و محیط بین‌المللی از عوامل مؤثر بر بهبود جایگاه گردشگری کشور در سطح جهانی معرفی کرد.
- هوشیار (۱۳۹۸) در مطالعه نقش حمایتی دولت در توسعه گردشگری روستایی بیان کرد که حمایت‌های دولتی و مدیریت مناسب می‌تواند ضمن تقویت صنعت گردشگری، به رشد اقتصادی و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی کمک کند.

- اسلامی و همکاران (۱۴۰۰) گردشگری ورزشی را یکی از ابزارهای مهم توسعه اقتصادی، ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی دانسته و بر توجه مدیران و سیاست گذاران به این صنعت تأکید کردند.
- امینی و همکاران (۱۳۹۸) عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی در حوزه کارکردهای دولت را بررسی کردند. نتایج نشان داد موانع توسعه گردشگری ورزشی در ایران در چهار دسته مدیریتی، زیرساختی، فرهنگی - سیاسی و ارتباطی - تبلیغاتی قرار می گیرند.
- پارسامهر و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی درباره عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی ایران، دریافتند که حمایت های دولتی، توسعه زیرساخت های حمل و نقل و تسهیل قوانین سرمایه گذاری از مهم ترین عوامل توسعه این صنعت هستند.
- امیرپور (۱۴۰۴) در مطالعه ای پیرامون نقش حکمرانی خوب در توسعه پایدار گردشگری شهری، نشان داد که حکمرانی مطلوب با ایجاد هماهنگی مناسب میان نهادها و دستگاه های مسئول از جمله شهرداری، سازمان های گردشگری و نهادهای میراث فرهنگی، بستری برای اجرای صحیح سیاست ها و ارتقای بهره وری منابع فراهم می آورد. همچنین، مشارکت فعال جامعه محلی و گردشگران در فرآیندهای تصمیم سازی و اجرا، ضامن پذیرش و اثربخشی سیاست ها خواهد بود. به کارگیری فناوری های نوین نظیر داده های بزرگ و سیستم های اطلاعات جغرافیایی موجب بهبود پایش و کیفیت تصمیم گیری ها می شود. با این حال، چالش هایی چون فساد اداری، ضعف هماهنگی میان نهادها، ناکافی بودن قوانین و مقررات و کمبود منابع مالی و انسانی، موانع جدی پیش روی تحقق حکمرانی خوب در این حوزه به شمار می روند.
- بینگ ژانگ^۱ و همکاران (۲۰۱۷) با بررسی نقش دولت در توسعه یکپارچه صنعت ورزش و گردشگری در چین، بر اهمیت سیاست های حمایتی، تدوین قوانین مناسب و طراحی نظام های نظارتی کارآمد برای توسعه پایدار این دو صنعت تأکید کردند.

- چانگ^۱ و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند که حمایت دولت از طریق تأمین بودجه، توسعه زیرساخت‌ها و تبلیغ رویدادهای ورزشی، نقش مؤثری در جذب گردشگران و تقویت اقتصاد محلی دارد.
- ماتوران^۲ و همکاران (۲۰۲۲) بیان کردند که گردشگری ورزشی علاوه بر آثار اقتصادی، در ارتقای سلامت عمومی، ترویج فعالیت بدنی و معرفی فرهنگ و جاذبه‌های مقصد نیز مؤثر است.
- هاموند و همکاران (۲۰۲۱) دریافتند که سرمایه‌گذاری دولت در تأسیسات ورزشی، حمایت مالی و توسعه رویدادها می‌تواند زمینه رشد پایدار گردشگری ورزشی و افزایش منافع اقتصادی و اجتماعی را فراهم کند.
- آنی^۳ و همکاران (۲۰۲۴) در مطالعه‌ای درباره گردشگری ورزشی در اندونزی نشان دادند که ضعف زیرساخت‌ها، مشکلات ایمنی و فاصله میان برنامه‌ریزی و اجرای سیاست‌ها از مهم‌ترین چالش‌های توسعه این بخش است.
- فاووزی^۴ و همکاران (۲۰۲۴) در ارزیابی سیاست‌های توسعه گردشگری ورزشی سومدانگ نشان دادند که نقش دولت محلی در حوزه‌هایی مانند برنامه‌ریزی، تأمین منابع، اجرای برنامه‌ها، ایجاد فرصت‌های شغلی، بهبود شرایط اقتصادی و ارتقای کیفیت زندگی بسیار تعیین‌کننده است.
- کانوال^۵ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «حکمرانی رویدادهای ورزشی و توسعه مقصد» نشان داد که موفقیت مقاصد گردشگری ورزشی به میزان هماهنگی میان دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های ورزشی وابسته است. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که دولت از طریق سیاست‌گذاری و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها نقش کلیدی در افزایش رقابت‌پذیری مقاصد گردشگری ورزشی دارد.
- فوتادیس^۶ و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی درباره نقش حکمرانی و سیاست‌های عمومی در توسعه پایدار گردشگری نشان دادند که کیفیت حکمرانی، هماهنگی

1. Chang
2. Mataruna
3. Ani
4. Fauzi
5. Kanwal
6. Fotiadis

بین نهادهای دولتی و تدوین سیاست‌های منسجم از عوامل کلیدی در توسعه پایدار مقاصد گردشگری هستند. نتایج پژوهش بیان کرد که حمایت دولت و سیاست‌گذاری مناسب می‌تواند موجب افزایش رقابت‌پذیری و پایداری مقاصد گردشگری شود.

- وایس، ویتهم و وهریس^۱ (۲۰۲۱) به بررسی نقش حیاتی ورزش و اوقات فراغت در بازآفرینی شهری، تقویت جوامع محلی و محرک تغییرات اجتماعی-اقتصادی می‌پردازد. این پژوهش بر ضرورت پیوند میان سیاست‌گذاری‌های ورزشی و برنامه‌ریزی شهری برای دستیابی به توسعه پایدار تأکید دارد.
- سازمان جهانی گردشگری^۲ ملل متحد (۲۰۲۴) در گزارش جهانی گردشگری ورزشی تأکید کرد که دولت‌ها از طریق تدوین سیاست‌های پایدار، حمایت از سرمایه‌گذاری و ارتقای زیرساخت‌ها می‌توانند سهم گردشگری ورزشی را در رشد اقتصادی و توسعه منطقه‌ای افزایش دهند.

نتایج مطالعات داخلی و خارجی نشان می‌دهد که دولت از طریق سیاست‌گذاری، حمایت مالی، توسعه زیرساخت‌ها، نظارت، برندسازی مقصد و ایجاد بستر همکاری میان بخش‌های مختلف، نقشی اساسی در توسعه گردشگری ورزشی ایفا می‌کند. در مقابل، ضعف زیرساخت‌ها، نارسایی‌های مدیریتی و کمبود حمایت‌های اجرایی از مهم‌ترین موانع توسعه این صنعت به‌شمار می‌روند.

روش

- پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع بنیادی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، آمیخته (کیفی-کمی) محسوب می‌شود. در این پژوهش، از روش کیفی تحلیل تم روش براون-کلارک استفاده شد. در این تحقیق ابتدا داده‌های کیفی گردآوری و تحلیل تم انجام و مضامین شناسایی شدند و سپس بخش کمی پژوهش انجام شد. مراحل اصلی در رویکرد کیفی تحت عنوان روش تحلیل تم یا تحلیل مضمون در پژوهش کیفی براساس پنج گام انجام می‌شود:
- آشنایی با داده‌ها: در گام نخست با مطالعه دقیق محتوا (مقاله‌ها یا مصاحبه‌ها) درک درستی از پدیده مورد مطالعه ایجاد شد.

1. Wise , Whittham & Harris

2. UN Tourism

- کدگذاری اولیه : در این مرحله فهرست اولیه‌ای از ایده‌های موجود در داده‌ها و نکات جالب آنها، تهیه و کدهای اولیه از داده‌ها استخراج شد (۶۳ کد).
- جستجوی مضامین: در گام سه، کدهای شناسایی شده براساس بار معنایی که دارند در قالب مضامین بزرگتر دسته‌بندی شدند (۵ مضمون و ۱۷ مفهوم).
- تعریف مضامین: پس از بازبینی و ادغام مضامین مشترک، برای هر یک از مضامین محوری برچسب یا نام مناسب انتخاب شد. این مضامین همان نقش‌های دولت بودند که شامل نقش‌های تدوین مقررات، سیاسی، مدیریت اجرایی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بود.
- گزارش پایانی: در پایان کدها و مضامین شناسایی شده در قالب پرسشنامه محقق‌ساخته، نقش‌های دولت در توسعه گردشگری ورزشی با ۶۳ سؤال تدوین شد.

از آنجاکه پژوهش حاضر دارای دو مرحله کمی و کیفی است، جامعه پژوهش حاضر در دو بعد متفاوت بود. جامعه بخش کیفی پژوهش شامل خبرگان در رشته‌های مدیریت ورزشی و کارشناسان خبره گردشگری بودند. شیوه نمونه‌گیری در این بخش، روش نظری بود که حجم نمونه به اشباع نظری سؤال‌های مورد بررسی بستگی دارد. مصاحبه تا ۱۲ نفر و رسیدن به اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. براساس نتایج تحقیقات گوست^۱ و همکاران (۲۰۰۶)، فرانسیز^۲ و همکاران (۲۰۱۰) و مالترو^۳ و همکاران (۲۰۱۶)، در بسیاری از پژوهش‌های کیفی، اشباع داده‌ها معمولاً تا حدود ۱۲ مصاحبه اولیه حاصل می‌شود. لذا به این تعداد مصاحبه اکتفا شد و تحلیل براساس آنها انجام گرفت. جامعه آماری بخش کمی شامل محققین و مؤلفین بوده که حداقل یک کتاب یا دو مقاله علمی-پژوهشی در حوزه‌های مرتبط با گردشگری و گردشگری ورزشی به چاپ رسانده‌اند. این اثرات چاپ شده پژوهشی به‌عنوان حداقل معیار آشنایی افراد جامعه با موضوع پژوهش تعیین شده است. بخش دیگر، کارشناسان اداری در حوزه گردشگری با حداقل مدرک کارشناسی که دارای حداقل ۱۰ سال تجربه کاری هستند. از آنجاکه مرجع پژوهشگر جهت تعیین تعداد دقیق جامعه آماری محققین، سایت‌های جهاد دانشگاهی و کتابخانه ملی است و با توجه به اینکه در مراجع

1. Guest
2. Francis
3. Malterud

مذکور فقط آمار مقالات و کتب مربوط به حوزه‌های گردشگری و اقتصاد ثبت شده و نه تعداد محققین و مؤلفین و همچنین با توجه نظر به اینکه این امکان وجود دارد که یک نویسنده واحد صاحب چند اثر (کتاب یا مقاله) باشد، لذا جامعه آماری محققین تقریبی در نظر گرفته شد. همین مسئله نیز برای کارشناسان حوزه گردشگری وجود داشت. با توجه به آمار افرادی که اکنون در این حوزه مشغول به کار هستند و بیشتر از ۱۰ سال سابقه کار دارند، حجم تقریبی جامعه آماری ۲۰۰ نفر (۱۲۰ نفر محقق و ۸۰ نفر کارشناس) در نظر گرفته شد. با استفاده از روش تحلیل توان و مفروضه‌های ذیل:

- توان: ۰/۸۰

- خطا: ۰/۰۵

- اندازه اثر (متوسط) = $0/30$ (یا $0/5$ بسته به آزمون)

برای جامعه کوچک ($N=200$) حجم نمونه مورد نیاز معمولاً بین ۱۳۲ تا ۱۵۰ نفر قرار می‌گیرد.

۱۴۵ نفر به صورت تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه آماری انتخاب و ۱۵۰ پرسشنامه بین آزمودنی‌ها توزیع شد. پرسشنامه‌ها از طریق ارسال به ایمیل محققین و مؤلفین ارسال و با مراجعه حضوری به معاونت گردشگری وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از طریق اتوماسیون اداری برای کارشناسان فعال ارسال و جمع‌آوری شد (۶۰ کارشناس و ۹۰ محقق). از این تعداد، ۱۴۰ پرسشنامه به صورت کامل پاسخ داده شد. حجم نمونه نهایی (۱۴۰ نفر) مطابق با تحلیل توان و در محدوده مورد نیاز G*Power بوده است.

در پژوهش حاضر جهت گردآوری اطلاعات از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. در مصاحبه نیمه ساختاریافته سؤالات براساس سؤالات تحقیق از قبل مشخص شده و از همه مصاحبه‌شوندگان سؤال یکسان پرسیده می‌شود اما آنها آزاد بودند پاسخ و برداشت آزاد خود را به هر طریقی که می‌خواستند، بدهند. سپس از پرسشنامه نقش‌های دولت حاصل از بخش کیفی و پرسشنامه عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی (همتی، ۱۳۹۵) برای انجام بخش کمی پژوهش استفاده شد. بدیهی است استفاده از اسناد و مدارک موجود در رابطه با موضوع پژوهش در این حیطه قرار می‌گیرند که مجموعه داده‌های گردآوری شده در این پژوهش با استفاده از تکنیک تحلیل مضمون با هم ترکیب شدند.

نحوه بررسی روایی و پایایی در تحقیقات کیفی با روش‌های تحقیق کمی متفاوت است. محققان کیفی به جای واژه اعتبار و روایی از واژه‌های مقبولیت، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده می‌کنند. نتایج بررسی کیفیت مصاحبه‌ها در بخش کیفی به شرح ذیل است:

مقبولیت: در این تحقیق سعی گردید نحوه اجرا دقیق باشد. همچنین انتخاب افراد نمونه از اقشار مختلف آگاه به اخلاق حرفه‌ای و استفاده از منابع مکتوب و معتبر، مشارکت همکاران تحقیق و افراد با تجربه در تحقیق کیفی در روند انجام مصاحبه‌ها و تحلیل داده‌ها و استفاده از روش‌های مصاحبه، کتابخانه و جستجو در اینترنت در طول تحقیق برای جمع‌آوری حداکثر داده‌ها رعایت گردد.

انتقال‌پذیری: در این پژوهش با مرور متعدد مصاحبه‌ها و استخراج حداکثری و غیرتکراری مطالب در این حوزه تلاش شد.

تأییدپذیری: افزون بر اینکه در این تحقیق سعی بر تأییدپذیری بود، همچنین در روند پیشبرد تحقیق سعی شد از حضور حداکثری همکاران گروه تحقیق با وجود محدودیت‌هایی مانند کمبود وقت و یا عدم دسترسی، استفاده شود.

پرسشنامه نقش دولت حاصل تحلیل کیفی دارای ۵ طبقه، ۱۷ مقوله و ۶۳ مفهوم بود که سؤالات آن براساس ۶۳ مفهوم طراحی شد. پرسشنامه نقش‌های دولت پس از تدوین برای ۱۰ تن از متخصصین و صاحب‌نظران ارسال و نظرات آنها اعمال شد و در نهایت مورد تأیید قرار گرفت. سپس روایی محتوایی آن در تحلیل معادلات ساختاری مورد تأیید قرار گرفت که نتایج آن به شرح ذیل است:

به منظور تحلیل ساختار درونی پرسشنامه و کشف عوامل تشکیل‌دهنده هر سازه یا متغیر مکنون، از ابزار تحلیل عاملی تأییدی استفاده می‌شود. تمامی شاخص‌های مربوط به نقش تدوین مقررات دولت از مقادیر تی (بیشتر از ۱/۹۶) و بار عاملی (بیشتر از ۰/۴) مورد قبولی برخوردارند و نقش تدوین مقررات دولت، نقش سیاسی دولت، نقش اقتصادی دولت، نقش اجتماعی و فرهنگی دولت و نقش مدیریت اجرایی دولت، شاخص‌های مناسبی محسوب می‌شوند. پرسشنامه عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی همتی (۱۳۹۵) نیز براساس تحلیل عاملی اکتشافی ۶ عامل برای توسعه گردشگری ورزشی استخراج شد که دارای ۳۰ گویه بود. روایی صوری آن توسط متخصصین و خبرگان تأیید و روایی محتوایی نیز با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، تأیید شده بود. به منظور تعیین پایایی هر دو پرسشنامه از

روش آلفای کرونباخ استفاده گردید. ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه نقش‌های دولت، ۰/۹۸۶ و برای پرسشنامه توسعه گردشگری ورزشی، ۰/۹۱۵ محاسبه شد. با توجه به اینکه مقدار آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ است، می‌توان گفت متغیرهای تحقیق از پایایی قابل قبولی برخوردار هستند. آزمون کولموگروف- اسمیرنوف^۱ برای نرمال بودن متغیرهای تحقیق مورد استفاده قرار گرفت. با توجه به اینکه سطح معناداری برای متغیرهای تحقیق بزرگتر از ۰/۰۵ است پس نتیجه می‌شود که داده‌های جمع‌آوری شده برای متغیرهای تحقیق نرمال است (۰/۲۰۳ برای متغیر نقش دولت و ۰/۲۷۲ برای متغیر توسعه گردشگری ورزشی). برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، درصد و میانگین)، برای تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها در روش کیفی از نظریه داده‌بنیاد و در بخش کمی از مدل معادلات ساختاری استفاده شد. کلیه محاسبات آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS19 و لیزرل^۲ انجام شد.

یافته‌ها

برخی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان مانند جنسیت، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی به شکل فراوانی و درصد در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها در بخش کمی

متغیر	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	فراوانی	درصد
سمت	محقق	۸۵	۶۴/۲۸
	کارشناس	۵۵	۳۵/۷۲
جنسیت	مرد	۸۷	۶۲/۱۴
	زن	۵۳	۳۷/۸۶
تحصیلات	کارشناسی	۴۰	۲۸/۵۷
	کارشناسی ارشد	۵۳	۳۷/۸۵
	دکتری	۴۷	۳۳/۵۸
	گردشگری	۵۸	۴۱/۴۲
رشته تحصیلی	مدیریت ورزشی	۶۳	۴۵/۰
	غیره	۱۹	۱۳/۵۸

مأخذ: یافته‌های پژوهش

1. Kolmogorov-Smirnov
2. Lyserl

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها در بخش کیفی

ویژگی‌های توصیفی بخش کیفی پژوهش			
متغیر	وضعیت	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۶	۵۰٪
	مرد	۶	۵۰٪
سابقه	۱۵-۲۰ سال	۴	۳۰٪
	بیشتر از ۲۰ سال	۸	۷۰٪
مدرک تحصیلی	کارشناسی ارشد	۳	۲۵٪
	دکتری	۹	۷۵٪
جمع کل	۱۲ نفر		۱۰۰٪

مأخذ: یافته‌های پژوهش

در این پژوهش جهت جمع‌آوری داده‌ها ابتدا به بخش کیفی با انجام مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته پرداخته شد. در این پژوهش پس از ۱۲ مصاحبه، اشباع نظری حاصل و مصاحبه‌ها متوقف شد. مراحل اصلی در رویکرد کیفی تحت عنوان «روش تحلیل تم یا تحلیل مضمون» در پژوهش کیفی براساس پنج گام (در بخش روش تحقیق توضیح داده شد) انجام شد. اطلاعات به دست آمده از مصاحبه‌ها، نقش‌های مختلف دولت در توسعه گردشگری ورزشی در نهایت در قالب ۶۳ مفهوم، ۱۸ مقوله و ۵ طبقه یا مکانیزم تبیین شد. براساس این ۶۳ مفهوم، پرسشنامه نقش دولت در توسعه گردشگری ورزشی تدوین و مراحل بررسی کیفیت (روایی و پایایی) آن انجام شد. به عنوان مثال در یکی از مصاحبه‌ها، مفاهیم مختلف مانند دادن تسهیلات بانکی به متولیان گردشگری ورزشی، کمک به ساخت تجهیزات اماکن و تأسیسات ورزشی با کیفیت و مدرن، راه‌اندازی پایانه‌ها و ایستگاه‌ها، تقویت ناوگان حمل‌ونقل زمینی ریلی و هوایی، توسعه تجهیزات مربوط به اینترنت و اینترنت، حمایت از راه‌اندازی اپلیکیشن‌ها و استارت‌آپ‌های حوزه گردشگری ورزشی، توسعه مدیریت حقوقی، قوانین و مقررات حمایتی شفاف در زمینه توسعه گردشگری ورزشی استخراج شد.

جدول ۳. نتایج حاصل از کدگذاری باز، محوری و انتخاب

ردیف	طبقه ها	مقوله ها	مفهوم ها
۱	نقش تدوین مقررات دولت	مقررات حمایتی	تدوین مقررات ویژه، جامع و حمایتی با ضمانت اجرایی لازم توسط بخش های دولتی
			مناسب بودن قوانین و مقررات کار، مالیاتی و بیمه ای برای امور مختلف
			وضع مقررات اختصاصی برای جلب مشارکت همگانی (بخش های دولتی و خصوصی) برای دستیابی به اهداف
			رفع موانع قانونی و بازدارنده در امر هماهنگی بین نهادهای دولتی
		مقررات بازدارنده	تدوین قوانین و مقررات به منظور کاهش مالکیت دولتی در بسیاری از صنایع، نهادها، سازمان های ورزشی و غیرورزشی
			پیشگیری از تصویب قوانین مغایر با همکاری بخش های دولتی و خصوصی
			تدوین قوانین و مقررات به منظور جلوگیری از ظاهر سازی در برخی هماهنگی های بین نهادهای دولتی
			وجود اعتماد متقابل بین ملت و دولت و بخش خصوصی
	نقش سیاسی دولت	انسجام سیاسی و اجتماعی	ثبات در سیاست های بخش های دولتی (وزارت ورزش و سازمان میراث)
			عزم ملی و اعتقاد راسخ سیاسی اجتماعی برای توسعه گردشگری ورزشی
			وجود سیاست ها و برنامه های مشخص و آینده نگر به منظور توسعه گردشگری ورزشی
			عدم دخالت عوامل سیاسی در عزل و نصب مسئولان در بخش های مختلف
۲	نقش سیاسی دولت	حاکمیت قانونی	ممانعت از واگذاری ها به نهادهای دولتی و شبه دولتی به جای خصوصی سازی واقعی
			هماهنگی و همسو کردن مقررات و سیاست های اجرایی نهادهای قانونی با سیاست توسعه گردشگری ورزشی
			عدم توقف برنامه توسعه به تبع تغییر دولت ها
			استفاده نکردن دولت از ورزش به عنوان یک ابزار سیاسی
	مشارکت سیاسی		انعطاف پذیری لازم دولت و قوانین مرتبط با اجرای سیاست های توسعه گردشگری ورزشی
			استفاده از مشاوران سیاسی - اقتصادی مجرب و توانمند در فرآیند توسعه گردشگری ورزشی

ردیف	طبقه ها	مقوله ها	مفهوم ها
۳	نقش اقتصادی دولت	قدرت دولت	جلوگیری از ورود افراد غیرمتخصص و جریانات سیاسی به بخش های تخصصی
			طراحی سیاست های مبنی بر ایجاد فضای رقابتی به منظور خصوصی سازی بخش های مختلف صنعت گردشگری ورزش تعهد و حمایت سیاسی دولت جهت اطمینان و امنیت خاطر جهت اجرای برنامه های توسعه گردشگری ورزشی
		نظام رفاهی	تسهیلات اعطایی با نرخ سود پایین و بازپرداخت طولانی مدت به سرمایه گذاران صنعت گردشگری ورزشی
			دادن یارانه و معافیت مالیاتی به گروه های نوپای بخش خصوصی جهت کمک به تولید و کارآفرینی
			کمک به احیای حقوق قانونی باشگاه ها و نهادهای ورزشی از جمله حق پخش تلویزیونی و...
	نقش اقتصادی دولت	ساختار بازار	تقویت کارآفرینان داخلی حوزه ورزش به منظور ایجاد تعامل سازنده با سرمایه گذاری های خارجی
			هماهنگی بین زمان اجرای فرآیند توسعه گردشگری ورزشی و شرایط اقتصادی کشور
		توسعه اقتصادی	تشویق سرمایه گذاران خارجی برای سرمایه گذاری در بخش های مختلف گردشگری به صورت مشارکت با سرمایه گذاران داخلی یا مستقل
			عدم رقابت و سرمایه گذاری عظیم دولت با بخش خصوصی فعال در ورزش
			ایجاد نظام باز اقتصادی و رقابتی بودن آن، برون گرایی و آزادسازی بازار در بخش گردشگری
	ثبات اقتصادی	ثبات اقتصادی	جلوگیری از انحصارطلبی بخش خصوصی
			فراهم کردن شرایط مناسب برای سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ورزش و گردشگری
			مطالعات اقتصادی سرمایه گذاری در بخش های مختلف ورزش و گردشگری
			ایجاد فرصت های برابر فعالیت های اقتصادی - اجتماعی برای سرمایه گذاران بخش خصوصی
			ایجاد محیط مطمئن اقتصادی و کاهش ریسک سرمایه گذاری در ورزش و گردشگری
			ایجاد ثبات در سیاست های پولی و مالی کشور و متغیرهای کلان اقتصادی مانند نرخ ارز

ردیف	طبقه ها	مقوله ها	مفهوم ها
			تأسیس صندوق های حمایتی به منظور تضمین مالی بخش ورزش و گردشگری
		قدرت اقتصادی	کاهش هزینه های دولت در طول برنامه توسعه ورزش و گردشگری شفاف سازی اطلاعات مالی و اقتصادی در بخش های ورزش و گردشگری تضمین رشد اقتصادی با تجدید و احیای ساختارهای اقتصادی کشور ایجاد بانک اطلاعاتی قوی اقتصادی قبل از مبادرت به سرمایه گذاری در بخش های ورزش و گردشگری
		مصنوعات	توجه اساسی به تسهیلات ورزش و گردشگری در سبد هزینه خانوار اعتماد و باور مسئولان و دولتمردان به اثربخشی و کارایی بخش های ورزش و گردشگری در جامعه پذیرش بخش های ورزشی و گردشگری توسط مردم و دولت با ایجاد نگرش خوش بینانه به آن
۴	نقش فرهنگی اجتماعی دولت	ارزش ها و هنجارها	ارتقای فرهنگ هزینه کردن برای ورزش و گردشگری آشنا و متقاعد ساختن مخالفان با مباحث سرمایه گذاری در ورزش و گردشگری به منظور جلوگیری از شکل گیری مقاومت در برابر آن عدم مقاومت مدیران و مسئولان نسبت به کاهش تصدی دولتی خود متناسب با اجرای برنامه های توسعه گردشگری ورزشی ایجاد تعهد اجتماعی و فراهم کردن زمینه مشارکت تمام گروه های ذی نفع در فرآیند توسعه گردشگری ورزشی
		تصمیم گیری	اتخاذ تصمیم های درست در استفاده از درآمدهای بخش گردشگری ورزشی توجه همه جانبه به بخش های مختلف ورزش و گردشگری عدم لغو تصمیمات دولت های قبلی
۵	نقش مدیریتی اجرایی دولت	برنامه ریزی	تدوین و اجرای برنامه جامع در بخش های مختلف ورزش و گردشگری و استفاده از روش های مناسب نگاه بلندمدت و تخصصی در مدیریت توسعه گردشگری ورزشی

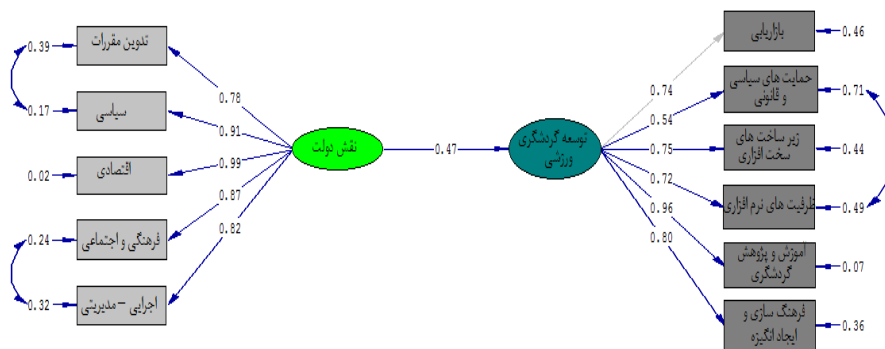
ردیف	طبقه ها	مقوله ها	مفهوم ها
			اصلاح روش ها و استراتژی های اجرای برنامه های توسعه ای گردشگری ورزشی با الگوگیری از کشورهای موفق برنامه ریزی جهت مهیا نمودن زیرساخت ها و انجام الزامات ضروری قبل، حین و بعد از اجرای برنامه های توسعه گردشگری ورزشی
		نظارت	ایجاد نهادهای واحد، متخصص و بی طرف در امر نظارت نظارت مستمر بر بازار گردشگری ورزشی برای حصول اطمینان از ارائه مناسب محصولات و خدمات نظارت مستمر بر بازار صنعت گردشگری ورزشی برای حصول اطمینان از جریان رقابت تعهد دولت به اجرا و نظارت بر سیاست ها، دستورالعمل ها و قوانین تدوین شده در فرآیند توسعه گردشگری ورزشی کاهش تأخیر و پیچیدگی و تشریفات زاید اداری در فرآیند توسعه گردشگری ورزشی تعیین نقش ها، وظایف و حیطه اختیارات مسئولان در حیطه توسعه گردشگری ورزشی اصلاح ساختار موجود باشگاه های ورزش کشور (مثل الزام آنان به فعالیت در رشته های پایه در کنار ورزش های قهرمانی و حرفه ای)
		سازماندهی	تأسیس اداره کل گردشگری ورزشی در وزارت ورزش و جوانان و کمیته گردشگری ورزشی در سازمان ها و نهادهای ورزشی کاهش مراکز تصمیم گیری و کاهش دخالت موازی و همزمان (وزارت ورزش و جوانان و سایر نهادهای دولتی) با ایجاد تعادل لازم بین سازمان های مرتبط

مأخذ: یافته های پژوهش

به منظور تحلیل ساختار درونی پرسشنامه و کشف عوامل تشکیل دهنده هر سازه یا متغیر مکنون، از ابزار تحلیل عاملی استفاده شد. همچنین در این بخش با استفاده از تحلیل عاملی، معادلات اندازه گیری شده مربوط به هر سازه (متغیر مکنون) استخراج و تفسیر می شوند. تحلیل عاملی سازه های تحقیق به صورت زیر ارائه می شوند:

نتایج تحلیل عاملی نشان داد که تمامی شاخص‌های مربوط به نقش‌های پنج‌گانه دولت از مقادیر تی (بیشتر از ۱/۹۶) و بار عاملی (بیشتر از ۰/۴) مورد قبولی برخوردارند و نقش‌های دولت، شاخص‌های مناسبی محسوب می‌شوند.

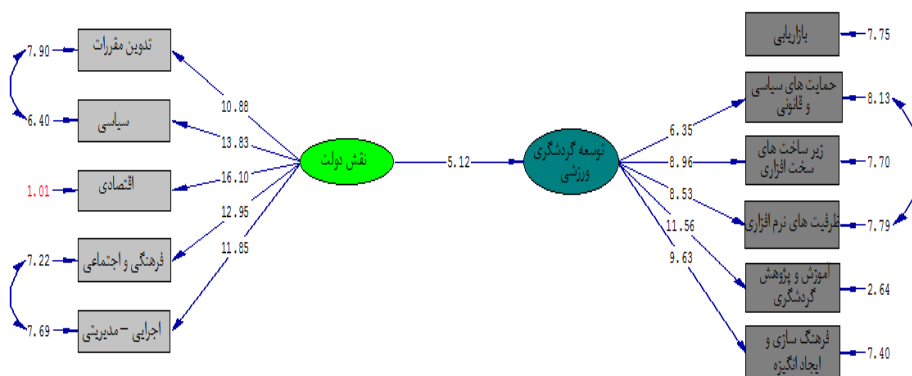
شکل ۱. مدل‌سازی معادلات ساختاری مدل مفهومی تحقیق (تخمین استاندارد)

Chi-Square=113.48, df=40, P-value=0.00000, RMSEA=0.115

مأخذ: یافته‌های پژوهش

شکل ۲. مدل‌سازی معادلات ساختاری مدل مفهومی تحقیق (معناداری ضرایب)

Chi-Square=113.48, df=40, P-value=0.00000, RMSEA=0.115

مأخذ: یافته‌های پژوهش

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل مفهومی تحقیق

نام شاخص	حد مجاز	مقدار به دست آمده
X ² /df	۳ و کم‌تر	۲/۸۳

نام شاخص	حد مجاز	مقدار به دست آمده
NFI	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۱
NNFI	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۲
AGFI	۰/۹ و بالاتر	۰/۷۹
CFI	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۴
GFI	۰/۹ و بالاتر	۰/۸۷
RMSEA	کوچک‌تر از ۰/۰۸	۰/۱۱۵

مأخذ: یافته‌های پژوهش

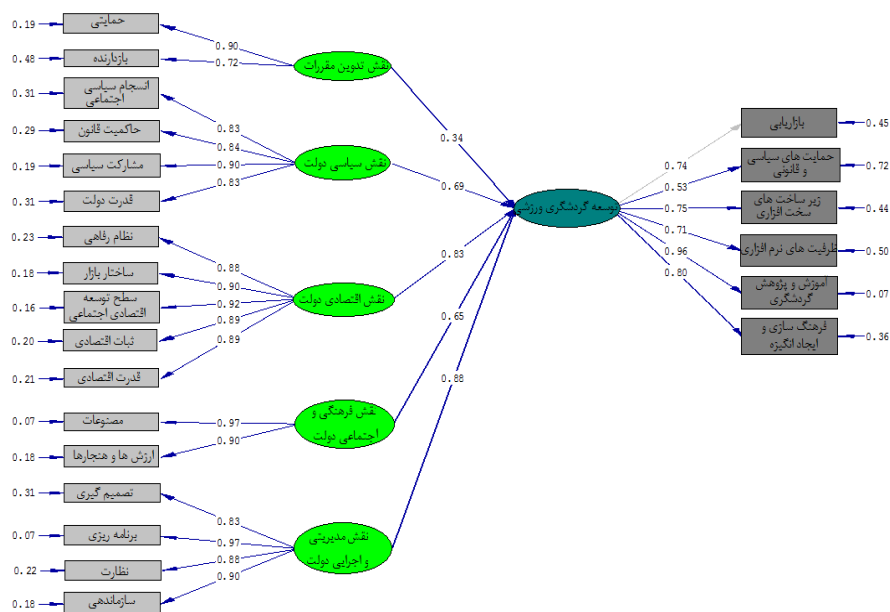
جدول ۵. ضرایب مسیر، آماره t و ضریب تعیین (توسعه گردشگری ورزشی)

متغیر پیش‌بین	ضریب مسیر (β)	آماره t	ضریب تعیین کل (R^2)
نقش دولت	۰/۴۷	۵/۱۲**	۰/۲۲

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

مأخذ: یافته‌های پژوهش

شکل ۳. مدل‌سازی معادلات ساختاری مدل مفهومی تحقیق (تخمین استاندارد)

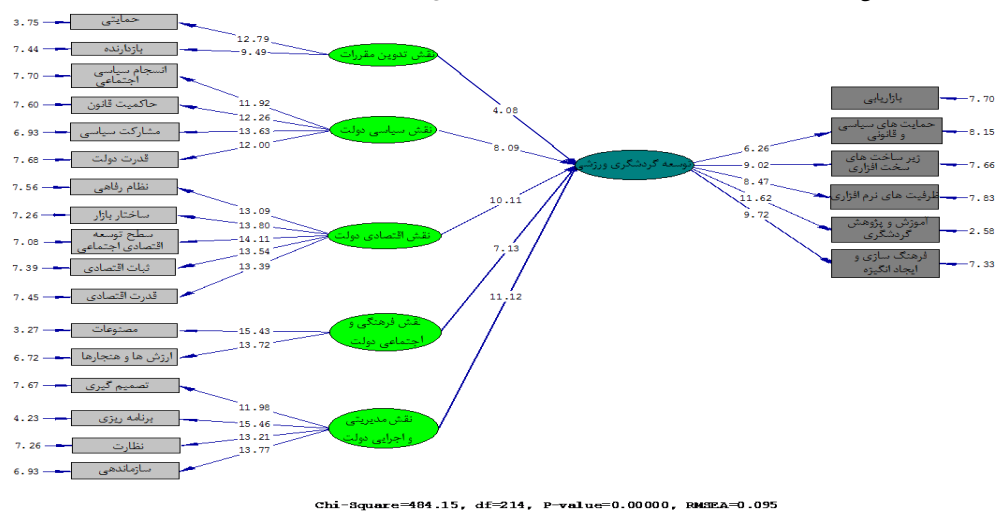

Chi-Square=484.15, df=214, P-value=0.00000, RMSEA=0.095

مأخذ: یافته‌های پژوهش

با توجه به مقادیر ضریب مسیر (۰/۴۷) و همچنین آماره t (۵/۱۲) می توان گفت نقش های دولت در سطح اطمینان ۹۹ درصد بر توسعه گردشگری ورزشی مثبت و معناداری است. مقدار ضریب تعیین چندگانه (R^2) برابر ۰/۲۲ شده است. بر این اساس متغیر نقش های دولت توانسته است ۲۲ درصد از تغییرات توسعه گردشگری ورزشی را پیش بینی کند.

شکل ۴: مدل سازی معادلات ساختاری مدل مفهومی تحقیق (معناداری ضرایب)

مأخذ: یافته های پژوهش

در این بخش به بررسی تأثیر هر کدام از نقش های چهارگانه بر توسعه گردشگری ورزشی پرداخته می شود.

جدول ۶: ضرایب مسیر، آماره t و ضریب تعیین (متغیر وابسته: توسعه گردشگری ورزشی)

متغیر پیش‌بین	ضریب مسیر (β)	آماره t	ضریب تعیین کل (R ²)
نقش تدوین مقررات دولت	۰/۳۴	۴/۰۸***	۰/۸۹
نقش سیاسی دولت	۰/۶۹	۸/۰۹***	
نقش اقتصادی دولت	۰/۸۳	۱۰/۱۱***	
نقش فرهنگی اجتماعی دولت	۰/۶۵	۷/۱۳***	
نقش مدیریتی اجرایی دولت	۰/۸۸	۱۱/۱۲***	
** p < 0.01 * p < 0.05			

مأخذ: یافته های پژوهش

براساس یافته‌های مندرج در جدول ۶، نقش تدوین مقررات، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و مدیریتی اجرایی توانسته است ۸۹ درصد از تغییرات توسعه گردشگری ورزشی را پیش‌بینی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

مشکلات و تنگناهای صنعت گردشگری کشور را نمی‌توان تنها ناشی از نارسایی‌های موجود در سیستم سازمانی و تشکیلاتی ارگان متولی آن دانست بلکه عدم تطابق فرهنگ بین جامعه اسلامی ایران با بسیاری از کشورهای جهان از عمده چالش‌های موجود در نظام این صنعت است و به همین دلیل گردشگری ورزشی که می‌تواند این عدم تطابق را تا حدی کم‌رنگ نماید، موضوع مورد مطالعه در این تحقیق انتخاب شده است. باوجوداین، از مهم‌ترین چالش‌های توسعه صنعت گردشگری در کشور، مداخله مستقیم دولت در این حوزه است. لذا این تحقیق به دنبال بررسی نقش‌های دولت در توسعه گردشگری و گردشگری ورزشی است.

یافته‌های تحقیق نشان داد مدل تأثیر نقش‌های پنج‌گانه دولت بر توسعه گردشگری ورزشی از برازش مناسبی برخوردار است و نقش‌های پنج‌گانه دولت به‌عنوان یک متغیر توانسته است ۰/۲۲ از توسعه گردشگری ورزشی را پیش‌بینی کند. همچنین یافته‌ها نشان دادند که نقش مدیریت اجرایی دولت، نقش سیاسی دولت، نقش تدوین مقررات، نقش فرهنگی اجتماعی دولت و نقش اقتصادی دولت همه بر توسعه گردشگری ورزشی تأثیر دارند و ضریب تعیین چندگانه که نشان‌دهنده تغییرات در متغیر توسعه گردشگری تحت تأثیر نقش مدیریت اجرایی دولت، نقش سیاسی دولت، نقش تدوین مقررات، نقش فرهنگی اجتماعی دولت و نقش اقتصادی دولت است، ۰/۸۹ محاسبه شد. این یافته‌ها با گزارش جهانی گردشگری ورزشی سازمان جهانی گردشگری^۱ ملل متحد (۲۰۲۴) که تأکید کرد که دولت‌ها از طریق تدوین سیاست‌های پایدار، حمایت از سرمایه‌گذاری و ارتقای زیرساخت‌ها می‌توانند سهم گردشگری ورزشی را در رشد اقتصادی و توسعه منطقه‌ای افزایش دهند، نتایج پژوهش‌های چانگ و همکاران (۲۰۲۰) که حمایت و مشارکت دولت در توسعه گردشگری را نشان دادند، ماتوران و همکاران (۲۰۲۲) که بیان کردند دولت با تأمین بودجه،

1. UN Tourism

توسعه زیرساخت‌ها و تبلیغات رویدادهای ورزشی نقش مهمی در جذب بازدیدکنندگان و رشد اقتصادی ایفا می‌کند، هاموند و همکاران (۲۰۲۲) که نشان دادند دولت با سرمایه‌گذاری در امکانات ورزشی، ترویج رویدادها، حمایت مالی از رویدادها، می‌تواند به ایجاد صنعت گردشگری ورزشی پررونق کمک کند و فاووزی و همکاران (۲۰۲۴) که سیاست‌هایی را در ۶ بخش برای به حداکثر رساندن نقش دولت در توسعه گردشگری ورزشی ارائه دادند، همخوان و همسو می‌باشد. در همین ارتباط یکی از مصاحبه‌شوندگان نیز بیان کرد که دولت از ابعاد مختلف می‌تواند در توسعه گردشگری ورزش نقش ایفا کند. یک نقش دولت در توسعه زیرساخت‌ها شامل زیرساخت فرهنگی - اجتماعی، زیرساخت اقتصادی - تسهیلاتی، زیرساخت فناوری، زیرساخت حقوقی، زیرساخت آموزشی - پژوهشی، ساخت رسانه و تبلیغات فرهنگی و اجتماعی می‌باشد.

اهمیت انجام تحقیق حاضر به این دلیل بوده که نتایج تحقیق قبلی اسلامی (۱۳۹۳) نشان داد که وضعیت توسعه گردشگری ورزشی در همه جوانب در کشور ایران زیر حد مطلوب بوده و با توجه به اینکه برنامه‌ریزی دولت‌ها در سطح ملی و منطقه‌ای و محلی، در گردشگری نقش بسیار مهمی در توسعه گردشگری با اهداف اقتصادی و غیراقتصادی ایفا می‌کند، تحقیق حاضر با هدف بررسی تأثیر نقش‌های مختلف دولت بر توسعه گردشگری ورزشی انجام شد تا بتوان با استفاده از نتایج این تحقیق و تحقیقات مشابه راهکارهایی علمی و اجرایی برای توسعه گردشگری و گردشگری ورزشی ارائه کرد.

با توجه به نقش و اهمیت دولت‌ها در اداره جوامع و فعالیت‌های صنایع مختلف، ساختار نهادهای دولتی مرتبط با گردشگری شامل دستگاه قضایی، مراکز دولتی، قوه مجریه و مقننه، مجریان قانون، جوامع و شبکه‌های میان حکومتی، شرکت‌های دولتی، استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و جوامع محلی می‌باشند (هوشیار، ۱۳۹۸). البته وقتی بحث گردشگری ورزشی مطرح باشد به غیر از نهادهای دولتی مطرح شده، وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های مرتبط زیرمجموعه آن وزارت و کمیته ملی المپیک نیز شامل دستگاه‌های دولتی مرتبط می‌باشند. برنامه‌ریزی دولت‌ها در سطح ملی و منطقه‌ای و محلی، در گردشگری نقش بسیار مهمی در توسعه گردشگری با اهداف اقتصادی و غیراقتصادی ایفا می‌کند. بی‌شک این برنامه‌ها در سطوح مختلف با هم متفاوت هستند. اما نکته مهم این است که این برنامه‌ها بدون یکپارچگی و مشارکت جامعه محلی اجرا نخواهد شد (Bassey, 2015). از این رو، در

برنامه‌های گردشگری جوامع، سازمان‌های دولتی و غیردولتی نقش‌های متفاوتی ایفا می‌کنند و نباید تأثیرشان را نادیده انگاشت.

لذا سازمان‌های دولتی و غیردولتی هر کدام، در برنامه‌ها و منافع اقتصادی و غیراقتصادی حاصل از توسعه گردشگری، نقش‌های گوناگونی دارند. با توجه به اینکه در این تحقیق یافته‌های نقش دولت و سازمان‌های دولتی بر توسعه گردشگری ورزشی مورد بررسی قرار گرفته است، ازجمله نقش‌های سازمان‌های دولتی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود: قوانین کار و محیط زیست، برنامه‌ریزی کاربری و مدیریت اراضی، چارچوب سیاست‌ها و وضع قوانین، تأمین زیرساخت‌های ضروری، بازاریابی، تأمین خدمات اجتماعی و محیطی (شامل سلامت، آموزش، دفع ضایعات، انرژی و آب)، خدمات اطلاعاتی (گزارش‌های حرفه‌ای ملی و عملیاتی)، ابتکارات مشارکتی گردشگری، آموزش مهارت‌ها و ایجاد ظرفیت و منابع مالی (مشوق‌های سرمایه‌ای و سهام) (Bassey, 2015). یانگ^۱ و همکاران (۲۰۲۰) نیز تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات دولت‌ها را در صنعت گردشگری به انواع داده و اطلاعات، برنامه‌ریزی، کنترل، توسعه، کاربری زمین، زیرساخت، تأمین مالی تقسیم کرده است. در یکی از مصاحبه‌ها نیز بیان شد نقش دولت در عرصه گردشگری به برنامه‌ریزی، نظارت و کنترل بازمی‌گردد. در این وظیفه دولت می‌کوشد تا آثار گردشگری در هر محیط را کنترل نموده و به تعبیری ضمن تقویت آثار مثبت، آثار منفی را محدود سازد.

از مهم‌ترین دلایل اهمیت توسعه گردشگری و گردشگری ورزشی برای دولت‌ها، توسعه اقتصادی حاصل از توسعه گردشگری و گردشگری ورزشی است. در همین راستا، اسکارلت هوبرت^۲ (۲۰۲۱) تأثیر اقتصادی گردشگری بر رشد اقتصادی و سایر متغیرهای کلان اقتصادی را در پانلی متشکل از ۴۶ کشور بررسی نموده‌اند. نتایج نشان داده است که افزایش ورودی گردشگران تأثیر مثبتی بر رشد در همه سطوح دارد. ضمناً در این مطالعه افزایش تعداد گردشگر برای خدمات و سهم ارزش افزوده در تولید ناخالص داخلی و همچنین چشم‌انداز نیروی کار در بخش‌های خدماتی و صنعتی و در میان اقشار آسیب‌پذیر پیش‌بینی شده است. در مطالعه‌ای دیگر نیز نوین^۳ و همکاران (۲۰۲۰) به بررسی سرمایه‌گذاری در گردشگری در سطح جهانی پرداخته‌اند. آنان با انجام یک تحقیق تجربی در یک نمونه جهانی، ۱۵۰ کشور

1. Yang

2. Scarlett Hubert

3. Nguyen

جهان را از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۷ که شامل ۵۳ کشور با درآمد کم و متوسط، ۴۴ کشور با درآمد متوسط رو به بالا و ۵۳ کشور با درآمد بالا بوده‌اند، مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج نشان داد مخارج گردشگری دولت، رشد اقتصادی، شهرنشینی، نیروی کار و اماکن میراث فرهنگی یونسکو مهم‌ترین عامل سرمایه‌گذاری در گردشگری هستند در حالی که تورم و بیکاری مانع این پیشرفت می‌شوند. سرانجام ثابت کردند که بهبود کیفیت نهادی به‌طور قابل توجهی سرمایه‌گذاری گردشگری در کشورهای با درآمد کم و متوسط میانی را افزایش می‌دهد. در یکی از مصاحبه‌ها نیز آمده است در قرن اخیر، جهان با یکی از مهم‌ترین صنایع یعنی صنعت گردشگری روبه‌روست که اقتصاد بسیاری از کشورها بر پایه این صنعت است. می‌توان گفت که دولت با برنامه‌ریزی و اختصاص سرمایه‌گذاری‌های کلان و مدیریت و تبلیغات و ایجاد روابط گسترده بین‌الملل به توسعه گردشگری در کشورش می‌پردازد که این مهم با همکاری سایر بخش‌های کشور تسهیل می‌یابد.

بنابراین ادله و نتایج تحقیقاتی معتبر فراوانی که وجود دارد، کشورها برای توسعه اقتصادی و دستیابی به رشد در اقتصاد خود به صنعت سفید و از همه مهم‌تر به بخش ورزشی این صنعت یعنی گردشگری ورزشی روی آورده و توانسته‌اند به شکل مناسبی از عواید آن بهره‌مند شوند. گردشگری ورزشی یکی از راه‌های مناسب برای دور زدن تحریم‌های ناجوانمردانه علیه ایران و نجات اقتصاد تک‌محصولی است. با توجه به نتایج تحقیق می‌توان بیان کرد، دولت می‌تواند با توسعه مناسب زیرساخت‌های مورد نیاز این بخش و با در نظر گرفتن موازین اسلامی و فرهنگ حاکم بر کشور، برنامه‌ریزی و اختصاص سرمایه‌گذاری‌های کلان، مدیریت و تبلیغات و ایجاد روابط گسترده بین‌الملل به توسعه گردشگری و گردشگری ورزشی در کشورش بپردازد که این مهم با همکاری سایر بخش‌های غیردولتی و خصوصی کشور تسهیل می‌یابد. با توجه به مباحث گفته شده می‌توان نتیجه گرفت که دولت در این صنعت نقشی بسیار کلیدی و تأثیرگذار دارد و سیاست‌های بین‌المللی و روابط دولت‌ها با یکدیگر در به‌وجود آمدن مرزها و یا از بین رفتن آنها در جذب گردشگر بسیار مؤثر بوده و دولت‌ها به‌ویژه کشور ایران در این زمینه باید فعالیت‌های بسیاری انجام دهند؛ از جمله برنامه‌ریزی‌های کلان و اجرای این برنامه‌ها در جهت توسعه مناسب و همه‌جانبه گردشگری و گردشگری ورزشی و ایجاد هم‌افزایی مثبت بین بخش‌های دولتی، غیردولتی و خصوصی جهت رشد و توسعه مناسب در صنعت و سپس فراهم نمودن بستر

مناسب جهت استفاده از عواید و فواید توسعه صنعت گردشگری ورزشی، میزبانی مسابقات ورزشی در سطوح مختلف، به‌ویژه رشته‌های ورزشی تیمی و پرطرفدار، میزبانی رویدادهای مختلف فرهنگی- ورزشی و... با برگزاری و میزبانی رویدادهایی که تعداد گردشگر بیشتری را جذب می‌کنند می‌توان با سرعت بیشتر به عواید توسعه گردشگری ورزشی دست یافت. آنی و همکاران (۲۰۲۴) نقش ابتکارات دولت در ترویج گردشگری ورزشی را به‌عنوان یک موضوع اصلی بررسی کردند. آنها بیان کردند مقامات دولتی، طرح‌ها و برنامه‌های مختلفی را که برای تقویت گردشگری منطقه‌ای از جمله پروژه‌های توسعه زیرساخت‌ها و کمپین‌های تبلیغاتی طراحی شده است، برجسته کردند. بااین حال، باید بین این ابتکارات و اجرای آنها ارتباط بیشتری وجود داشته باشد. رهبران جامعه محلی و اپراتورهای گردشگری نسبت به تأخیر در پروژه‌های زیربنایی و عدم حمایت ملموس دولت ابراز ناامیدی کردند درحالی که مقامات از بودجه‌ها و برنامه‌های استراتژیک صحبت می‌کردند. این شکاف بین برنامه‌ریزی و اجرا به‌عنوان یک مانع مهم برای رشد گردشگری منطقه تلقی می‌شود و ذینفعان خواستار اجرای مؤثرتر و به‌موقع ابتکارات دولت بودند (Ani, et al., 2024).

طی سال‌های گذشته اقتصاددانان مکاتب مختلف توسعه اقتصادی، نظرات گسترده‌ای را درباره جایگاه دولت و نقش آن در راهبردهای توسعه ارائه کردند. در دیدگاه جدید که مقبول بسیاری از کشورهاست، اقدامات مکمل در کنار بخش خصوصی برای توسعه بیشتر، درحالی قابل دسترسی است که در کنار دولت توسعه‌گرا، برای برخورداری از یک بخش خصوصی قدرتمند، سیاست‌گذاری شود (مصلی‌نژاد و اکبری، ۱۳۹۱). بنابراین باید گفت که دولت دارای نقش مشخصی در ارتقای عملکرد اقتصادی است و باید آن را هم در سطوح اقتصاد کلان و هم در اقتصاد خرد ایفا کند. بازارها بهترین راه سازماندهی تولید توزیع کالاها و خدمات هستند اما موارد مهمی وجود دارد که در آنها بازارها عاجز از تولید نتایج کارا هستند (امینی و همکاران، ۱۳۹۸).

توسعه یکپارچه گردشگری ورزشی منطبق بر روند توسعه به‌گونه‌ای باید باشد که ورزش و گردشگری با هدف همکاری برد-برد به‌خوبی اقتصاد گردشگری ورزشی را اداره کند. منابع ورزشی و روابط محیطی گردشگری ورزشی که می‌تواند بر آن تأثیرات تعدیلی و حفاظتی داشته باشد، عملکردهای دولتی و سیستم‌های سیاست‌های مربوطه است. سیستم تنظیم مقررات دولتی موجب تضمین اساسی برای تشویق اجرای توسعه یکپارچه گردشگری

ورزشی خواهد بود و مقررات معقول دولتی می‌تواند صنایع جدید را به سمت شکل‌گیری سوق و توسعه دهد. قوانین و مقررات دولتی مناسب می‌تواند تخصیص منافع و توزیع منابع، با اثربخشی اقتصادی - که توسعه یکپارچه گردشگری ورزشی را به همراه دارد - به ارمغان آورد. برای مشکلات و درگیری‌هایی که در یکپارچگی توسعه صنعتی ظاهر می‌شود، بخش‌های دولتی مربوطه می‌بایست واقعیت‌ها را به وضوح ببیند، راه‌حل‌ها مجدداً تنظیم و جهت‌ها را به درستی پیدا کنند. توسعه صنعت ورزش و گردشگری یک رویه انتقالی دولتی است. در فرآیند توسعه سخت و طولانی، دولت با ایجاد محیطی مناسب برای توسعه صنعت و تأمین الزامات داخلی می‌تواند در ایجاد یکپارچگی در توسعه گردشگری ورزشی نقش ایفا نماید.

برای نوآوری مداوم جهت انطباق با صنایع جدید، مقررات گردشگری ورزشی باید با مقررات یکپارچه و سیاست‌های دولت مطابقت داشته باشد. در مقابل، اگر تغییرات مرزی صنایع گردشگری ورزشی نتواند با سیستم مقررات و سیاست‌های مقرراتی دولت تعدیل شود، با واقعیت‌ها مغایرت دارد لذا در فرآیند توسعه یکپارچه گردشگری ورزشی، همواره باید به جایگاه هدایت دولت پایبند باشد.

با توجه به پتانسیل بالقوه‌ای که در صنعت گردشگری ایران وجود دارد، می‌توان امیدوار بود که با سرمایه‌گذاری در این صنعت، به قطب بزرگ گردشگری در منطقه تبدیل شود. بنابراین افزایش توجه دولت و سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری، با خلق ارزش افزوده چشمگیر به صورت مستقیم و غیرمستقیم، می‌تواند هم رشد و توسعه این بخش را موجب شود و هم سایر فعالیت‌های اقتصادی کشور را تحت تأثیر قرار دهد (رفیعی دارانی و همکاران، ۱۴۰۳).

همانطور که نتایج این پژوهش نیز نشان داد نقش‌های چندگانه دولت برای پیشبرد توسعه یکپارچه صنعتی کاملاً مسجل است. این شامل اصلاحات مقررات دولتی، بازبینی مجدد سیستم‌های مقررات فعلی و سیاست‌های مقرراتی، ایجاد سیستم‌های مقرراتی مؤثر برای پیشبرد توسعه یکپارچه گردشگری ورزشی با نگاه آینده‌نگر و علمی و تدوین سیاست‌های مقررات مربوطه بود. دولت باید به جز اینکه اهمیت خود را روشن کند، شرکت‌های بزرگ و کوچک و گروه‌های اجتماعی را به سمت مشارکت مشترک در گروه مدیریت توسعه یکپارچه ورزش و گردشگری سوق دهد، اجازه دهد عوامل پویای نسبی مشترک توسعه

یکپارچه صنعتی را پیش ببرند و قوانین و ویژگی‌های توسعه دولت و صنایع را به‌درستی درک کنند. دولت می‌بایست به‌موقع مشکلات را پیدا کند، مشخص کند که چه نقشی باید ایفا کند و چه راه‌حلی باید اتخاذ کند. در این شرایط اجازه می‌دهد صنایع بهتر یکپارچه شوند و به وضعیت برد-برد برسند. به نظر بسیاری از کارشناسان و خبرگان، مدیریت گردشگری که عمده‌تأ امری فرهنگی و اقتصادی است، با سیاست تداخل‌یافته و مدیران سیاسی بر امور گردشگری دخالت دارند که این امر موجب تضعیف و پایین آمدن بهره‌وری در حوزه گردشگری شده است. همچنین وجود مدیران ارشد غیرمتخصص و کم‌تجربه یا بی‌تجربه و عدم آموزش صحیح کارکنان در این زمینه، ضربه سنگینی بر پیکر سازمان میراث فرهنگی و گردشگری زده است. لذا تداوم وضع موجود موجب می‌شود با پایین آمدن کارایی و بهره‌وری خدمات و رضایت گردشگران، صنعت گردشگری کشور در فضای رقابتی امروز نتواند از فرصت‌ها و قوت‌های موجود استفاده بهینه کرده و کشورمان بیش‌ازپیش به‌لحاظ وابستگی به صنعت نفت، از نظر اقتصادی، سیاسی و روابط بین فرهنگی عقب بماند. از این‌رو، دولت می‌تواند با سیاست‌گذاری مناسب، حمایت و نظارت بر فعالیت‌های این صنعت از یک‌سو و برون‌سپاری صدی امور گردشگری به بخش‌های خصوصی و نهادهای مدنی و تشویق و ترغیب افراد به سرمایه‌گذاری و فعالیت در این حوزه و حمایت از این بخش‌ها از سوی دیگر، موجبات پویایی و توسعه پایدار این صنعت را فراهم آورد.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

سپاسگزاری

از بنیاد ملی علم ایران، بخش صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور به‌خاطر حمایت مالی و معنوی و همکاری در اجرای طرح پژوهشی حاضر سپاسگزاری می‌شود. از داوران محترم به‌خاطر ارائه نظرهای ساختاری و علمی سپاسگزاری می‌شود. نگارندگان بر خود لازم می‌دانند از همه همکاران و متخصصین حوزه گردشگری و ورزش که با ارائه نظرات ارزشمند خود به تولید این اثر علمی کمک نمودند، سپاسگزاری نمایند.

ORCID

Sedigheh Eslami <https://orcid.org/0000-0003-2186-8047>
Jamshid Hemati <https://orcid.org/0000-0002-8991-5789>
Ali Sadeghi <https://orcid.org/0000-0002-2987-9541>

منابع

- اسلامی، صدیقه. (۱۳۹۳). نقش توسعه توریسم ورزشی بر اشتغال‌زایی و ارائه مدل اشتغال. رساله دکتری مدیریت ورزشی. دانشگاه پیام نور.
- اسلامی، صدیقه، فراهانی، ابوالفضل، اسدی، حسن و پورسلطان زرنندی، حسین. (۱۴۰۲). مقایسه اشتغال‌زایی مستقیم و غیرمستقیم در حوزه‌های اشتغال صنعت گردشگری ورزشی. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۵ (۸۲)، ۱۷-۳۰. doi: 10.22089/smrj.2023.3758
- اسلامی، صدیقه، مهرنواز نصیری، عابدین و قربانی، لیلا. (۱۴۰۰). نقش گردشگری ورزشی بر توسعه کارآفرینی در استان هرمزگان (تأکید بر سواحل و ورزش‌های آبی). *فصلنامه علمی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی*، ۱۰ (۲)، ۸۹-۱۰۰. doi: 10.30473/arsm.2021.8238
- امیرپور، نرگس. (۱۴۰۴). نقش حکمرانی خوب در توسعه پایدار شهری: چالش‌ها و راهکارها. *نشریه پژوهش‌های نوین در علوم انسانی و حقوق*، ۲ (۱)، ۱-۱۰.
- امینی، علیرضا، خوش‌سپهر، زهرا و یوسفی، زیبا. (۱۳۹۸). شناسایی عوامل پیش‌برنده و بازدارنده توسعه گردشگری ورزشی در حوزه کارکردی دولت (مورد مطالعه: وزارت ورزش و جوانان). *مطالعات مدیریت دولتی ایران*، ۲ (۲)، ۶۹-۹۰. Doi: 10.22034/jipas.2019.91582
- پارسامهر، محمدرضا، سیوان نوری، محمد، مهتاب، نوید و ویسی، کورش. (۱۴۰۳). شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه صنعت گردشگری ورزشی ایران. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۲۳ (۶۳)، ۶۴۹-۶۲۷. doi: 10.22034/ssys.2022.2106.2513
- رفیعی‌دارانی، هادی، بهرامی‌نسب، مهسا، براتی، جواد و رحمانی، فاطمه. (۱۴۰۳). بررسی تأثیر سرمایه‌گذاری بر ارزش افزوده صنعت گردشگری در چارچوب اقتصاد منطقه‌ای: مطالعه موردی استان خراسان رضوی. *فصلنامه اقتصاد مالی*، ۱۸ (۱)، ۱۹۳-۲۱۸. DOI:10.30495/FED.2024.709346
- مژده‌بخش، فرهود. (۱۳۹۶). بررسی سیاست‌های دولت در بهسازی ساختار منابع گردشگری استان‌های کشور در چارچوب قوانین وضع شده در سازمان‌های گردشگری در پنج سال

- اخیر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته گردشگری گرایش برنامه‌ریزی و توسعه، دانشگاه
غیاث‌الدین جمشید کاشانی.
- مشکینی، ابوالفضل و حیدری، تقی. (۱۳۹۰). ارزیابی توسعه گردشگری در شهر زنجان با استفاده از
مدل SWOT، مطالعه موردی: حوزه زنجان‌رود. فصلنامه فضای جغرافیایی، ۱۱ (۳۵)، ۳۷-
۶۴.
- مصلی‌نژاد، عباس و اکبری، سمانه. (۱۳۹۱). نقش دولت در توسعه اقتصادی ترکیه در سه دهه اخیر.
مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۴ (۲)، ۷۹-۵۵.
- نساجی کامرانی، مهدی. (۱۳۹۶). طراحی مدل ارتقای جایگاه برند گردشگری جمهوری اسلامی
ایران با تأکید بر نقش دولت. رساله دکتری تخصصی رشته مدیریت بازرگانی، مرکز
تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور.
- همتی مرآبادی، جمشید. (۱۳۹۵). طراحی مدل میزبانی رویدادهای ورزشی بر توسعه شهری و
گردشگری ورزشی. رساله دکتری تخصصی رشته مدیریت برنامه‌ریزی ورزشی، دانشگاه
تهران.
- هوشیار، قهرمان. (۱۳۹۸). نقش حمایتی دولت در توسعه اقتصاد گردشگری با تأکید بر محوریت
جاذبه‌های روستایی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی
واحد مرودشت.

References

- Amini, A., Khoshsepehr, Z. & Yousefi, Z. (2019). Identifying the factors promoting and inhibiting the development of sports tourism in the functional area of the government (case study: ministry of sports and youth). *Iranian Public Administration Studies*, 2(2), 69-90. Doi: 10.22034/jipas.2019.91582 [In Persian]
- Amirpour, N. (2025). The role of good governance in sustainable urban development: challenges and solutions. *Journal of New Research in Humanities and Law*, 2(1), 1-10. [In Persian]
- Ani, D.P., Handayani, W. & Manullang, J.G. (2024). The role of the government and tourists' perceptions of sports tourism at belanting river tubing, Ogan Komering Ulu. *PPSDP International Journal of Education*, 3(2), 36-52.
- Bassey, E. (2015). Transforming the Nigerian tourism industry through tourism entrepreneurial development. *African Journal of Business Management*, 9(15), 569 – 580.
- Bazzanella, F., Schnitzer, M., Peters, M. & Bichler, B.F. (2023). The role of sports events in developing tourism destinations: a systematized review

- and future research agenda. *Journal of Sport & Tourism*, 27(2), 77-109. <https://doi.org/10.1080/14775085.2023.2186925>
- Bing, Z., Kunling Qin, Q.Y. & Liu, Z. (2017). Government functions and role analysis in the sports industry and tourist industry integrative development. 2016 National Convention on Sports Science of China, 24. <https://doi.org/10.1051/ncssc/201701049>
- Chang, M.X., Choong, Y.O. & Ng, L.P. (2020). Local residents' support for sport tourism development: The moderating effect of tourism dependency. *Journal of Sport & Tourism*, 24(3), 215-234.
- Eslami, S. (2014). *The role of sports tourism development on employment generation and providing an employment model*. Doctoral thesis in sports management. Payam Noor University. [In Persian]
- Eslami, S., Farahani, A., Asadi, H. & Poursalsan Zarandi, H. (2024). Comparison of direct and indirect employment generation in the employment areas of the sports tourism industry. *Sports Management Studies*, 15(82), 17-30. doi: 10.22089/smrj.2023.3758 [In Persian]
- Eslami, S., Mehrnavaz Nasiraii, A. & Ghorbani, L. (2021). The role of sports tourism on the development of entrepreneurship in Hormozgan province (emphasis on beaches and water sports). *Quarterly Journal of Applied Research in Sports Management*, 10(2), 89-100. . doi: 10.30473/arsm.2021.8238 [In Persian]
- Fauzi, R.A., Saputra, Y.M., Ma'mun, A., Nuryadi, N. & Handayani, S.R. (2024). Evaluation of sports tourism development policy in Sumedang: An implementation of the logic model. *Journal of Human Sport and Exercise*, 20(1), 302-315.
- Fotiadis, A., Polyzos, S. & Huan, T.C. (2023). The role of governance and public policy in sustainable tourism development. *Sustainability*, 15(8), 6542. <https://doi.org/10.3390/su15086542>
- Francis, J.J., Johnston, M., Robertson, C., Glidewell, L., Entwistle, V., Eccles, M.P. & Grimshaw, J.M. (2010). What is an adequate sample size? Operationalising data saturation for theory-based interview studies. *Psychology & Health*, 25(10), 1229-1245. <https://doi.org/10.1080/08870440903194015>
- Guest, G., Bunce, A. & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82. <https://doi.org/10.1177/1525822X05279903>
- Hammond, A.M., Bundon, A., PentifalloGadd, C. & Konoval, T. (2021). Enactments of integrated, disability-inclusive sport policy by sporting organizations. *Sociology of Sport Journal*, 39(1), 35-46.
- Hemmati Morabadi, J. (2016). *Designing a model for hosting sports events on urban development and sports tourism*. Doctoral thesis in Sports Planning Management, University of Tehran. [In Persian]
- Higham, J. & Hinch, T. (2018). *Sport tourism development* (3rd ed.). Channel View Publications.
- Hoshyar, Gh. (2019). *The supporting role of the government in the development of the tourism economy with an emphasis on the centrality*

- of rural attractions. Master's thesis in Public Law, Islamic Azad University, Marvdasht Branch. [In Persian]
- Hubert, P. & Scarlett, G. (2021). Tourism recovery and the economic impact: A panel assessment. *Research in Globalization*, 3, 1-11.
- International Monetary Fund. (2024). Islamic Republic of Iran: Staff report for the 2024 Article IV consultation. International Monetary Fund. <https://www.imf.org>
- Ito, E. & Higham, J. (2020). Supplemental tourism activities: a conceptual framework to maximise sport tourism benefits and opportunities. *Journal of Sport & Tourism*, 24(4), 269–284.
- Kanwal, S., Rasheed, M.I., Pitafi, A.H., Pitafi, A. & Ren, M. (2020). Road and transport infrastructure development and community support for tourism: the role of perceived benefits and community satisfaction. *Tourism Management*, 77, 104014.
- Malterud, K., Siersma, V.D. & Guassora, A.D. (2016). Sample size in qualitative interview studies: Guided by information power. *Qualitative Health Research*, 26(13), 1753–1760. <https://doi.org/10.1177/1049732315617444>
- Mataruna-Dos-Santos, L.J., Milla, A.C., Abohassan, D.A.M.M. & Khan, M.S. (2022). Sustainable sport tourism for better future: The emerging case of the united arab emirates. in international perspectives on sport for sustainable development. *Springer International Publishing*, 341–355. https://doi.org/10.1007/978-3-031-06936-9_19
- Mozhdeh Bakhsh, F. (2017). *Investigating government policies in improving the structure of tourism resources in the country's provinces within the framework of laws enacted in tourism organizations in the last five years*. Master's thesis in tourism, Planning and Development, Ghias-e-din Jamshid Kashani University. [In Persian]
- Meshkini, A. & Heydari, T. (2011). Evaluating tourism development in Zanjan city using SWOT model, case study: Zanjanroud area. *Geographical Space Quarterly*, 11(35), 37-64. [In Persian]
- Mosalanejad, A. & Akbari, S. (2012). The role of the government in Turkey's economic development in the last three decades. *Iranian Journal of Social Development Studies*, 4(2), 55-79. [In Persian]
- Nasaji Kamrani, M. (2017). *Designing a model for promoting the position of the Islamic Republic of Iran's tourism brand with an emphasis on the role of the government*. Doctoral thesis in Business Administration, Payam Noor University Graduate School. [In Persian]
- Nguyen, C.P., Thai Binh, P. & Dinh Su, T. (2020). Capital investment in tourism: A global investigation. *tourism planning & development*. Published Online: 15 Dec 2020.
- Parsamehr M., Seayvan Nouri, M, Mahtab, N. & Veisi, K. (2024). Identifying the effective factors on the development of Iran's sports tourism industry. *Strategic Studies on Youth and Sports (SSYS)*, 23(63), 627-649. <https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2106.2513> [In Persian]

- OECD. (2023). *Tourism Trends and Policies 2023*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/cfe/tourism/oecd-tourism-trends-and-policies-2022.htm>
- OECD. (2024). *OECD Tourism Trends and Policies 2024*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/bef8e0de-en>.
- Rafiei Darani, H., Bahrami Nasab, M., Barati, J. & Rahmani, F. (2024). Investigating the impact of investment on the added value of the tourism industry within the framework of the regional economy: A case study of Khorasan Razavi Province. *Quarterly Journal of Financial Economics*, 18(1), 193-218. DOI:10.30495/FED.2024.709346 [In Persian]
- Scarlett, H.G. (2021). Tourism recovery and the economic impact: A panel assessment. *Research in Globalization*, ISSN 2590-051X, Elsevier, Amsterdam, Vol. 3, pp. 1-11, <https://doi.org/10.1016/j.resglo.2021.100044>
- UN Tourism. (2024). *World Tourism Barometer*. Madrid: UN Tourism.
- UN Tourism. (2024). *Tourism for Development Programme Reports*. Madrid: UN Tourism.
- UN Tourism. (2023). *Sport tourism and sustainable development*. UN Tourism. <https://www.unwto.org>
- UN Tourism. (2024). *Global Report on Sport Tourism Development*. Madrid: United Nations World Tourism Organization.
- Weed, M. & Bull, C. (2024). *Sports tourism: Participants, policy and providers*. Routledge.
- Wise, N., Harris, J. & Whittham, G. (2021). Regeneration, communities and contemporary issues in sport and leisure. *Managing Sport and Leisure*, 26, 341-345. Doi: 10.1080/23750472.2021.1876352.
- World Bank. (2024). *Iran economic monitor: Special focus on economic resilience*. World Bank. <https://www.worldbank.org>
- World Travel & Tourism Council. (2024). *Travel & tourism economic impact 2024: Global trends*. WTTC. <https://wttc.org/research/economic-impact>
- Yang, J.J., Wei Lo, H., Chao, Ch-Sh., Shen, Ch-Ch. & Yang, Ch-Ch. (2020). Establishing a sustainable sports tourism evaluation framework with a hybrid multi-criteria decision-making model to explore potential sports tourism attractions in Taiwan. *Sustainability*, 12(1), 1673.